

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ: ЦИФРОВІЗАЦІЯ, ВІДНОВЛЕННЯ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА РОЛЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Кривов'язюк Ігор Володимирович

ORCID ID: 0000-0002-8801-4700

канд. екон. наук, професор,

професор кафедри підприємництва, торгівлі та логістики

Луцький національний технічний університет, Україна

Логістика стала відігравати одну з визначальних ролей для відновлення економіки України в умовах воєнного стану. Попри значні втрати з початку війни через такі проблеми як закриття українських портів, авіасполучення, нестабільність залізничних перевезень, недостатність інфраструктури та зовнішні чинники [1], українська транспортно-логістична система поступово впоралась з викликами та стала нарощувати обсяги експортно-імпортного та внутрішнього постачання. Проте, ще й досі, значна частина логістичної інфраструктури підлягає відновленню та існує потреба прискорення товароруку. Відтак, для вирішення окреслених проблем незаперечну актуальність мають поширення цифровізації, що покращить рух інформаційних і фінансових потоків завдяки застосуванню надійних технологій та інформаційних систем [2], відновлення транспортно-логістичної інфраструктури шляхом пошуку компаній та інвесторів, здатних це зробити в найкоротші терміни, у тому числі й через приватизаційні процеси, що сьогодні є не менш актуальним, ніж колись [3]. В сукупності це й визначатиме розвиток логістики в Україні у найближчій перспективі.

Актуальним проблемам логістичної системи України та перспективним шляхам їх вирішення присвячено дослідження таких учених як Калюжна Н.Г. та Шеремет А.С. З метою оцінювання перспективності розвитку логістичної системи країни, що перебуває у стані активного військово-політичного конфлікту, авторами запропоновано застосовувати індекс логістичного ризику, що визначатиме їх пріоритетність [4]. Сучасні перспективи розвитку транспортної логістики відповідно до нових ринкових тенденцій та проблем сьогодення визначено в доробку Марченко В. і Бугайко Д., зокрема ключові напрямки розвитку транспортної логістики вони пов'язують з впровадженням штучного інтелекту, діджиталізацією, хмарними технологіями, системами блокчейну, також йдеться про важливість застосування реверсивної логістики, високоточне прогнозування попиту, диверсифікацію постачальників [5]. Про важливість застосування цифровізації у сфері логістики наголошувалось і до проголошення воєнного стану, акцентуючи увагу на основні логістичні операції, які потребують упровадження інноваційних інформаційних технологій [6]. Про шляхи відновлення логістичної інфраструктури йдеться в аналітичній доповіді науковців Національного інституту стратегічних досліджень [7]. Результати проведених авторами досліджень вказують на важливість вивчення питань цифровізації та відновлення інфраструктури.

Цифровізація логістики, за даними аналітичних досліджень, здатна забезпечити скорочення витрат, гнучкість скорочення витрат часу й підвищення якості та варіативності логістичних послуг [8], а також виступатиме основою «прийняття управлінських рішень відносно оптимізації матеріальних, інформаційних та

фінансових потоків, зростання інноваційності та ефективності бізнесу» [9]. Її здійснення, безумовно, визначатиме перспективність інтеграції логістичної системи України в європейський та світовий простір.

За даними досліджень Європейської Бізнес Асоціації, що розробляє Інфраструктурний індекс, станом на 2023 рік 84% компаній готові відновити логістику через морські порти негайно або ж впродовж декількох найближчих місяців, 29% – вказують на необхідність додаткового фінансування таких дій з метою відновлення пошкодженої інфраструктури, 61% – вказують на важливість інвестування розвитку транспортної інфраструктури країн-сусідів за рахунок українських інвестицій з метою диверсифікації експортно-імпоротної логістики, 46% – підкреслює доцільність приватизації портових терміналів у воєнний час, а 53% – необхідність збільшення об'єктів приватизації, ще 52% стверджує, що найбільш ефективним підходом до приватизації портових активів повинна стати потермінальна приватизація. Найбільшими пріоритетами держави для стабілізації ринку перевезень та логістики в перспективі повинні стати: розблокування морських комерційних перевезень та відкриття українських портів, забезпечення страхування ризиків для інвесторів, будівництво та модернізація колій в напрямку кордонів з ЄС, забезпечення податково-митного стимулювання та пільг для сфери транспорту та логістики, підписання угоди про спільний кордон між Україною та Польщею [10].

6.02.2024 р. під час зустрічі представників Комітету з логістики Європейської Бізнес Асоціації, Міністерства відновлення, Міністерства економіки та Фонду державного майна України напрацьовано механізм приватизації портової інфраструктури, розглянуто можливі проблеми під час її реалізації, необхідність змін законодавства про оренду та приватизацію, особливо для того, щоб зробити процес приватизації в порту можливим, і таким, що буде відповідати інтересам держави та бізнесу одночасно [11].

Після війни необхідно буде розробити механізм пріоритетного викупу об'єктів підприємствами, які користувалися ними в межах програми релокації. Приватизація також має прийти до оборонпрому, а держава повинна пустити на власний ринок озброєнь приватні компанії та продати принаймні частину держпідприємств, які виробляють боєприпаси та техніку [12].

Зрозуміло, що проблем в логістичній системі країни сьогодні є набагато більше, ніж розглянуто в дослідженні, проте важливо розуміти, що діджиталізація та відновлення інфраструктури сприятимуть прискоренню руху логістичних потоків, а приватизаційні процеси – забезпечать покращення інвестиційної привабливості економіки як в умовах воєнного стану, так і в період відновлення логістичних процесів у післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. AllyLogistic (2024). Стан логістики в Україні у 2024 році: нові виклики та можливості. 31 січня 2024 р. Вилучено з: <http://surl.li/qintk>.
2. Кривов'язюк І.В., & Усков О.Р. (2011). *Управління логістичними інформаційними системами підприємства*. Львів: Манускрипт.
3. Павлов В.І., & Кривов'язюк І.В. (1998). *Приватизація державних підприємств*. Луцьк: Надстир'я.
4. Калюжна Н.Г., & Шеремет А.С. (2022). Логістична система України: актуальні проблеми та пріоритети відновлення. *Бізнес Інформ*, 4, 90–96.
5. Марченко В., & Бугайко Д. (2022). Сучасні перспективи розвитку транспортної логістики відповідно до нових ринкових тенденцій та проблем сьогодення. *POLIT. Challenges of science today* (5-7 April 2022).

6. Гоменюк М.О. (2020). Розвиток логістики на основі впровадження процесів діджиталізації. *Ефективна економіка*, 2. Вилучено з: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7628> (дата звернення: 10.02.2024).
7. Собкевич О.В., Шевченко А.В., & Русан В.М. (2022). Антикризова політика в реальному секторі економіки України: пріоритетні напрями і завдання: аналіт. доп. / за наук. ред. Я.А. Жаліла. Київ: НІСД.
8. Simon Z. (2021). How does digital transformation impact logistics – now and in the future? *Camelot Management Consultants*. 01 June 2021. Вилучено з: <https://blog.camelot-group.com/2021/06/how-does-digital-transformation-impact-logistics-now-and-in-the-future/>.
9. Кривов'язюк І.В. (2023). Управлінські рішення та їх ефективність щодо впровадження цифрових технологій в логістиці. *Modern vision of implementing innovations in scientific studies: collection of scientific papers «SCIENTIA» with Proceedings of the II International Scientific and Theoretical Conference (October 20 2023)*, 34-36.
10. Європейська Бізнес Асоціація (2023). Інфраструктурний індекс 2023. Вилучено з: <https://eba.com.ua/wp-content/uploads/2023/11/presentation-UKR.pdf>.
11. Європейська Бізнес Асоціація (2024). Зустріч Асоціації щодо приватизації портової інфраструктури. Вилучено з: <https://eba.com.ua/zustrich-asotsiatsiyi-shhodo-privatyzatsiyi-portovoyi-infrastruktury/>.
12. Прохоров Богдан (2022). Коли настане мир. Як приватизація допоможе відновити Україну. Фокус. 16 травня 2022 року. Вилучено з: <https://focus.ua/uk/economics/515689-koli-nastupit-mir-yak-privatizaciya-dopomozhe-vidnoviti-krajinu>.